

kinder ombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Dhr. H.M. de Jonge
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Betreft: Advies Kinderombudsman op wetsvoorstel Versterking regie
volkshuisvesting

Geachte heer de Jonge,

U heeft mij gevraagd¹ een reactie te geven op het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting. Ik dank u voor deze uitnodiging. Hieronder geef ik mijn advies en licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen.

Het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting beoogt de regie te verbeteren op aantallen woningen en locaties, op betaalbare woningen en een evenredige verdeling van woningen en het verstevigen van lokale prestatieafspraken. U wilt dit doel bereiken door wijziging van zowel de Huisvestingswet 2014, de Omgevingswet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en de Woningwet. Mijn advies ziet op de wijziging van de Huisvestingswet 2014 waarmee u onder andere beoogt de regie te verbeteren op een evenredige verdeling van woningen.

Ik steun uw intentie om meer gelijkheid tussen gemeenten te bewerkstelligen door gemeenten te verplichten huisvestingsverordeningen op te stellen daar waar dit nu nog op vrijwillige basis gebeurt. Ook steun ik uw uitbreiding van 'verplichte urgentiecategorieën'. Met beide wijzigingen creëert u meer gelijkheid tussen gemeenten en daarmee kansengelijkheid voor mensen die kwetsbaar zijn of zich in een kwetsbare situatie bevinden.

In uw wetswijziging zie ik niet terug dat u ook kansengelijkheid creëert voor kinderen en jongeren onder 18 jaar. In uw wetsvoorstel mis ik nog de verplichting, die voortvloeit uit het Kinderrechtenverdrag, namelijk dat ook wordt gekeken naar de belangen van kinderen. Dat betekent dat gemeenten in hun verordeningen opnemen dat belangen van kinderen worden onderzocht en meegewogen in de afweging of een gezin in aanmerking komt voor een urgentieverklaring. Dat brengt mij tot het volgende advies.

Advies

Ik adviseer u

- De Woningwet 2014 zodanig (verder) aan te passen dat gemeenten verplicht worden in hun huisvestingsverordeningen op te nemen dat zij bij de beoordeling van de noodzakelijkheid van een urgentieverklaring voor een gezin, ook de belangen van kinderen en jongeren onder 18 jaar onderzoeken en betrekken. Dit schrijft

Pagina 1/3

Datum

29 maart 2023

Onderwerp

Advies Kinderombudsman op
Wetsvoorstel Versterking regie
volkshuisvesting

Ons nummer

(dossiernummer)

Uw brief

17 februari 2023

Uw kenmerk

2023-0000096947

Contactpersoon

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

¹ Uw brief van 17 februari 2023, kenmerk 2023-0000096947

artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag en GC 14 van het Kinderrechtencomité hen voor.

- Ik adviseer u gemeenten daarbij te helpen door de [handreiking](#) het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen onder hen te verspreiden.

Pagina 2/3

Ons nummer
(dossiernummer)

Noodzaak tot verplicht opnemen onderzoek naar en meewegen van belang van kinderen in de huisvestingsverordening

Ik benadruk graag nog waarom het urgent is dat gemeenten in hun huisvestingsverordeningen het belang van het kind onderzoeken en meewegen in hun beslissingen conform het Kinderrechtenverdrag. Het gaat daarbij niet om het opnemen van kinderen en jongeren onder 18 jaar als verplichte urgentiecategorie maar om de verplichting de belangen van kinderen ook te onderzoeken en mee te wegen in beslissingen over urgentieverklaringen van gezinnen op de wijze zoals het Kinderrechtenverdrag voorschrijft.

Uit ons [onderzoek](#)² uit december 2020 bleek namelijk dat dit nooit gebeurt in beslissingen over urgentieverzoeken. Deze onzichtbaarheid van kinderen zorgt ervoor dat de (schrijnende) situatie van een gezin slechts deels in beeld komt en daardoor niet goed wordt beoordeeld. Uit ons onderzoek bleek ook dat dit veelal leidt tot beslissingen die schadelijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen.

"Mijn moeder heeft al drie keer urgentie aangevraagd bij de gemeente. Dit wordt telkens afgewezen omdat onze situatie niet levensbedreigend is. Ze kijken hierbij niet of het wel goed is voor mij zoals ik nu woon". (Finny: 9 jaar oud)

Bovenstaand citaat komt uit een interview dat de Kinderombudsman had met Finny. Als er aan Finny was gevraagd waarom het voor hem noodzakelijk was te verhuizen naar een groter huis waarin hij een eigen kamer had, dan had hij gezegd dat hij heeft gezien dat zijn vader zijn moeder sloeg. En dat zijn moeder daardoor heel verdrietig en gestrest is en daardoor haar baan is verloren. Zijn moeder praat daar heel veel over met haar zus en Finny kan niet aan deze verhalen ontsnappen, omdat het huis daarvoor te klein is. Het gaat steeds slechter met hem op school en hij heeft dringend hulp nodig omdat hij door de stress en alles wat hij heeft gezien af en toe zo boos op zijn moeder wordt en haar dan schopt. Hij staat voor hulp op de wachtlijst. Een eigen plek in huis zou zowel Finny als zijn moeder rust geven en goed zijn voor hun onderlinge relatie.

Deze situatie van Finny is echter nooit meegewogen in de vraag of hij en zijn moeder in aanmerking komen voor een urgentieverklaring voor een huis met in ieder geval twee slaapkamers. Dat is wel het minimale waar Finny en kinderen zoals hij recht op hebben, dat hun belang als een zelfstandig belang wordt meegewogen in elke beslissing die impact heeft op hun leven.

² Ongehoord, de onzichtbaarheid van kinderen bij huisvestingsproblemen, 14 december 2020

Tot slot

Indien u nog vragen heeft, ben ik natuurlijk bereid deze te beantwoorden.

Ons nummer
(dossiernummer)

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Relevante kinderrechten voor dit advies

Kernartikelen

Het Kinderrechtenverdrag heeft vier kernartikelen van waaruit de overige bepalingen dienen te worden uitgelegd en die de kern van het Kinderrechtenverdrag (IVRK) weergeven. Dat zijn de artikelen 2, 3, 6 en 12 IVRK. Deze artikelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien.

Dit houdt volgens het

Kinderrechtencomité in dat bij besluiten rond kinderen hun belangen voorop staan (artikel 3 lid 1). Deze belangen zien toe op een gunstige ontwikkeling tot volwassenheid (artikel 6). Kinderen worden hierbij gelijk behandeld (artikel 2). Voor het vaststellen van hun ontwikkelingsbelang, is het noodzakelijk om de visie van de kinderen die door het besluit geraakt worden te horen en hieraan passend gewicht toe te kennen (artikel 12). Alle overige bepalingen uit het kinderrechtenverdrag dienen vanuit dit kader gezien te worden.

Recht op dat het belang van het kind als eerste overweging geldt

In artikel 3 staat dat bij alle beslissingen over kinderen hun belangen 'een eerste overweging' vormen. Het Kinderrechtencomité heeft in GC 14 uitgelegd hoe beleidsmakers en professionals hiervoor kunnen zorgen. Een goed onderbouwde beslissing vraagt volgens het Kinderrechtencomité om een kindvriendelijk, volledig onderzoek naar wat het beste is voor een kind of een groep kinderen. En vervolgens om een zorgvuldige afweging tussen het belang van het kind en andere belangen die mee kunnen spelen, waarbij het belang van het kind zwaar weegt. Een beslissing bestaat dan uit vier stappen. Deze stappen worden in het geval dat de beslissing over huisvesting gaat uitgelegd in de handreiking 'het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen' van de Kinderombudsman.

Stap 1 houdt in dat het belang van het kind of de groep kinderen onderzocht moet worden aan de hand van zeven elementen.

Het gaat om de volgende elementen:

1. De identiteit van het kind;
2. De mening van het kind over de situatie en de te nemen beslissing;
3. Behoud van de gezinsomgeving en belangrijke contacten;
4. Zorg, bescherming en veiligheid;
5. Kwetsbare kinderen of bijzondere situaties;
6. Recht van het kind op gezondheid;
7. Recht van het kind op onderwijs.

Deze elementen worden in de toolkit 'Het beste besluit voor het kind' van de Kinderombudsman nader uitgelegd. Stap 2 houdt in dat je alle andere belangen in kaart brengt die bij het te nemen besluit meespelen. In stap 3 weeg je de belangen van het individuele kind of kinderen af tegen de andere belangen en risico's. Hierbij moet het belang van het kind of van de kinderen voorop worden gezet. Tot slot leg je in stap 4 het besluit uit aan de betrokken kinderen.

Recht op participatie

Artikel 12 (lid 1) luidt als volgt: “De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.” Kinderen en jongeren hebben het recht om hun mening te geven over alle zaken die hen (direct of indirect) aangaan. Het Kinderrechtencomité zegt in GC 12 dat de term ‘alle aangelegenheden die het kind betreffen’ breed moet worden opgevat. Als kinderen door een beslissing beïnvloed worden, hebben ze het recht hun mening over die beslissing te geven. Het kan gaan om beslissingen op individueel niveau, op wetgevings-, beleids- of rechterlijk niveau.

Met de term ‘vrijelijk’ wordt bedoeld dat een kind altijd moet kunnen kiezen om zijn of haar mening wel of niet te geven en dat het kind niet mag worden gemanipuleerd of onder druk gezet om een bepaalde mening te geven. Het houdt ook in dat volwassenen een omgeving moeten creëren waarin een kind zich veilig voelt om zijn of haar mening te delen.

Ons nummer
(dossiernummer)